

Ønsker man en let tilgængelig oversigt over de forskellige faser i udviklingen af de regionale planlægnings-teorier, ideologier og -mål-sætninger, så er dette stedet for en indføring i hele denne omfattende problematik. Behandlingen er historisk anlagt og tager udgangspunkt i US-amerikanske traditioner og holdninger, men i øvrigt er den universel og med hovedvægten på den kapitalistiske verdens regionalpolitiske ideer og anskuelser og på statens rolle i samfundsudviklingen. Forfatteren belyser klart, hvordan økonomiske synspunkter fra at være ene gældende ender med også at inddrage sociale hensyn, ligesom man vender blikket mod et ønske om at fastholde territoriale særpræg, mod en ændret ressourcepolitik og mod inddragelse af konserverings-tanker. Den nyeste indfaldsvinkel er en regional udviklingsaktivitet, der satser på forsøg på at bedre levevilkårene for udviklingslandenes millioner af bønder og byarbejdere i periferien af verdensøkonomien. Skal man rette en lille indvending mod forfatterens gennemgang, må det være den, at de europæiske fællesskabers regionalpolitiske intentioner i retning af bevaring af territoriale særpræg på multinationalt grundlag spises af med nogle få bemærkninger.

Viggo Hansen

SPETSBERGEN: LAND I NORR.

(Föreningen Natur och Samhälle i Norden. Publikation nr. 9). Stockholm 1978, 167 s., ill. & 1 kort, 21 cm. Kan rekvireres ved indb. af Skr. 45,- på (svensk) postgiro 60 80 83-2 (FNSiN).

Redaktionsudvalget har samlet ikke færre end 30 bidragydere for at give behandlingen så stor alsidighed som muligt. Emnerne er historie, opdagelsestid, hvalfangst, folkeretslige forhold, geologi, kvartærgeologi, flora og fauna samt naturfredning. De politiske forhold i forbindelse med den norsk/sovjetiske

kulbrydning og, mere aktuelt, eftersøgningen efter olie (hidtil forgæves) behandles meget nøjsomt. Et lille afsnit hedder Svalbard i krig og gengiver hændelsesforløbet under 2. verdenskrig. Den lille bog henvender sig især til mennesker, der af interesse for den arktiske natur ønsker at besøge øgruppen og har behov for en forhåndsviden.

Viggo Hansen

ÖSTERREICH: GEOGRAPHIE, KARTOGRAPHIE, RAUMORDNUNG 1945-1975.

Hrsg. von der Österreichischen geographischen Gesellschaft. Wien 1975, 268 s., 25 cm, öS 240,-.

Anledningen til denne oversigt over den geografiske forskningsresultater i Østrig gennem de sidste 30 år var afholdelsen af den 40. tyske Geographentag, der netop som en hyldest til østrigsk geografi var henlagt til Innsbruck i 1975. Den nære forskningskontakt mellem de to lande kommer da også til udtryk i Elisabeth Lichtenbergers omfattende redegørelse for geografens forskningsretninger i Østrig, idet hun giver en række eksempler på felter inden for såvel den fysiske som den kulturgeografiske geografi, hvor tyske geografer har været læremestrene. På den anden side betones det også, at Østrig har ydet en betydelig selvstændig indsats, der for den fysiske geografis vedkommende har omfattet alpin forskning, gletscherforskning og forskning inden for den synoptiske klimatologi, foruden at hydrologi, hydrografi og pedologi er indgået i et tværfagligt samarbejde med de anvendte videnskaber. Det slås også fast, at der inden for kulturgeografien har fundet en specialisering sted på felter, som arbejder med lokaliseringsproblemer, bygeografi og fremfor alt inden for den Raumforschung, hvis indsats netop er baggrunden for fremkomsten af denne publikation. E. Lichtenberger fortjener stor

ros for denne dybtgående redegørelse og ikke mindre for den led-sagende, omfattende bibliografi. I samme sammenhæng skriver Hans Bobek om det nu afsluttede Atlas der Republik Österreich, et arbejde der har stået på i næsten 20 år, og som repræsenterer en milepæl inden for den østrigske, geografiske forskning. Hovedæren herfor må tilkomme Hans Bobek selv. Det er lagt i hænderne på Erik Arnberger at redegøre for den store indsats for den teoretiske kartografi og dens praktiske udtryk, som den er udmøntet i et stort antal regionale atlasværker foruden i mange emne-atlasser, hvor geografi og kartografi har arbejdet hånd i hånd med andre fagdiscipliner. Den foreløbige afslutning herpå er det store stillede Atlas der Republik Österreich. Dette er emnet for Karl Stiglbauers beskrivelse af den herunder hørende litteratur i en bibliografisk oversigt.

Viggo Hansen

BRITISH QUATERNARY STUDIES: recent advances.

Ed. F.W. Shotton.

Oxford 1977, XII, 298 s., ill., 25 cm, £ 10.00. Clarendon Press.

Denne bog er publiceret i forbindelse med The International Union of Quaternary Research (INQUA)-kongressen 1976 i England og giver et billede af de engelske bidrag til denne kongres.

I alt indeholder bogen 20 enkeltartikler omfattende C14 datering, iltisotop-analyser, palaeozoologi, palaeobotanik, geomorfologi, stratigrafi, sedimentologi, arkæologi og palaeoklimatologi. De fleste af artiklerne er i opbygning refererende, således at britisk forskning inden for afgrænsede emner gennemgås historisk. Samtidig redegøres også for forskningens nuværende stade, og potentielt lovende forskningsretninger omtales. Nogle af artiklerne er hovedsagelig

bygget op om nyere forskning alene; dette gælder f.eks. artiklen om det tidligt kvartære landskab i England og associerede neotektoniske problemstillinger (C.A.M.King), artiklen om teoretisk glacialmorfologi (G.S.Boulton m.fl.) og artiklen om senkvartær palaeoklimatologi i England (H.H.Lamb).

Bogen henvender sig naturligvis specielt til personer med specialinteresse inden for de behandlede emner, men i anden række også mere generelt til alle, som interesserer sig for rekonstruktionsforsøg af det kvartære geo-environment.

Ole Humlum

J. Seemann:

AGROMETEOROLOGY

Berlin 1979, VIII, 324 s., ill., 25 cm, DM 98,-. Springer Verlag.

I erkendelse af et stigende behov for en agrometeorologisk uddannelse har Commission for Agrometeorology under WMO besluttet at udarbejde en grundbog i emnet. De 4 kommissionsmedlemmer, som har påtaget sig opgaven, fremlægger hermed deres resultat.

Bogen er i to dele, hvoraf første del drejer sig om de meteorologiske principper, mens anden del behandler den anvendte meteorologi. Den første del adskiller sig ikke væsentligt fra eksisterende grundbøger i klimatologi. Der gives en gennemgang af de enkelte elementer som stråling og vind suppleret af korte beskrivelser af målemetoder og apparatur. I anden del behandles gennem en række eksempler klimaets og vandbalancens betydning for produktionen i landbruget. Denne del spænder lige fra klimaet i drivhuse til metoder for udarbejdelse af høstprognoser med en noget varierende behandlingsform til følge. I flere afsnit er det kun principperne der nævnes, mens man fx i vandingsafsnittet præsenterer et detaljeret skema til be-

stemmelse af vandingsbehov i semi-aride og aride områder. Som en samlet indføring i de agrometeorologiske emner må bogen betragtes som helt anvendelig.

H. Søggaard

FIELD INSTRUMENTATION AND GEOMORPHOLOGICAL PROBLEMS

Ed. by O. Slaymaker, A. Rapp & T. Dunne.

(Zeitschrift für Geomorphologie. Supplementbd. 29), Berlin 1978, VII, 206 s., ill., 24 cm, pris ikke opgivet. Gebr. Borntraeger.

I forbindelse med The International Geographical Unions møde i Moskva 1976 nedsattes en ny kommission: "Field Experiments in Geomorphology". Ovennævnte supplementbind markerer et af de første konkrete resultater af denne kommissions virke, idet bindet omfatter 19 artikler vedrørende kvalitativ geomorfologi og måletekniske problemer i geomorfologisk forskning.

Artiklerne grupperer sig omtrent ligeligt i 4 emnekredes: 1) eksperimentel design af måleudstyr og feltforsøg, 2) hydrologiske problemstillinger, 3) skræntmorfologiske problemstillinger og 4) dræning af afgrænsede nedbørsområder. Artiklerne er alle på nær to (franske) publiceret på engelsk.

Dette bind af Zeitschrift f. Geomorphologie må betegnes som et velkomment bidrag til den kvantitative geomorfologiske forskning, og det får forhåbentlig ikke lov at stå alene længe. En mere generel geomorfologisk forståelse af ligheder og forskelligheder de enkelte landskabstyper imellem kan kun tilvejebringes gennem bl.a. kendskab til kvantitative aspekter af de virksomme enkeltprocesser.

Ole Humlum

BEITRÄGE ZUR GEOMORPHOLOGIE DER ARIDEN ZONE

Hrsg. von Horst Mensching.

(Zeitschrift für Geomorphologie,

Supplementbd. 30), Berlin 1978, VI, 203 s., ill., 24 cm, pris ikke opgivet. Gebr. Borntraeger.

I de seneste år synes Jordens ørkenområder at være blevet et af vesttysk geomorfologisk forsknings vigtigste arbejdsområder, og adskillige artikler om aride landområders geomorfologi er fremkommet, bl.a. i Zeitschrift f. Geomorphologie's tidligere udgivelser. Nu foreligger Suppl. bd. 30 med ialt 12 artikler inden for den aride geomorfologiske emnekreds. Alle artikler er på tysk.

Som det fremgår af bd. 30's titel er der ikke tale om nogen systematisk gennemgang af den aride klimazoners geomorfologi, men mere om en art statusopgørelse med angivelse af tyngdepunkter samt lovende forskningsretninger.

Det er altid farligt at fremhæve enkelte artikler fra et værk som det foreliggende, men personligt vil jeg alligevel pege på artiklerne af Mensching, Hövermann og Venzens om udstrakt fladedannelse i aride zoner som vigtige. Ligeledes forekommer artiklen af Hagedorn m.fl. om skrænttilbagerykning ved gigantiske udskridninger at være af særlig interesse. Skrænttilbagerykningen som vist på foto 2 (s.27) kender undertegnede kun analogier til fra satellitfotos af Mars' overflade.

Artiklerne er som helhed velskrevne, og iagttagelser præsenteres klart og omhyggeligt. Jævnligt savnes dog et mere omfattende illustrationsmateriale, ligesom blot en enkelt pædagogisk dygtigt udført tegning i forbindelse med artiklernes konklusion ofte vil gøre indholdet lettere tilgængeligt for en hastig gennemlæsning.

Ole Humlum

INSELBERGS

Ed. by Hanna Bremer & Joe Jennings.

(Zeitschrift für Geomorphologie. Supplementbd. 31), Berlin 1978, VI, 206 s., ill., 24 cm, pris ikke opgivet. Gebrüder Borntraeger.